

**Javaslat a „Tanítók háza (Kossuth Lajos u. 14-16. Helyrajzi szám: 1169.)”
Kalocsai Települési Értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Absóth Miklós

.....

Kalocsa, 2014. április 10.

(P.H.)

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Asbóth Miklós
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Asbóth Miklós
Levelezési cím: 6300 Kalocsa, Fényi Gyula u. 18.
Telefonszám: 06/70/414-8583
E-mail cím:

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése Érseki kastély
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye Kalocsa, Kossuth Lajos utca 14-16.
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési tájegységi megyei külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása. Ld. a javaslat elején lévő részletes leírást.
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: a Kalocsai Települési Értéktárba felvett *Polgári központ* egyik jelentős épülete.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

ASBÓTH Miklós

1998 Kalocsa történeti kronológiája. In: Asbóth Miklós, Romsics Imre: Kalocsa múltja és jelene. Kalocsa. 42-210. p.

VÁTI

2004b

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság. Kalocsa város Településszerkezeti terve. Örökségvédelmi hatástanulmány.

A kalocsai kollégiumok millenniumi emlékkönyve 1860-2000.

2000.

Szerk. Békési Imre és Gulyás Béla. Kalocsa

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.
MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Tanítók háza Kossuth Lajos u. 14-16. Helyrajzi szám: 1169.

Berauer József képezdei tanár javasolta, hogy a kalocsai tanítóképzőben tanuló főegyházmegyei tanítógyerekek számára a millennium évében építsenek kollégiumot. A Kalocsavidéki rk. Tanítóegylet 1894. ápr. 12-én felhívást intézett a főegyházmegye tanítóihoz, hogy a Kalocsán felépítendő kollégium, a Tanítók Háza javára adakozzanak.¹ Az összegyűlt adományokból, melyek közül Császkai György érsek (1891-1904) közel 100 ezer forintot (telek, pénz, építési anyag) adománya kiemelkedik, 1896 őszén megkezdődött az építkezés a Kossuth Lajos utca és a Tyúkmajor (ma Mócsy János) utca sarkán lévő telken. Az elkészült épületet (kisebbség volt a jelenleginél) 1897. jún. 30-án avatták fel, az első 50 képzős diák lakója számára pedig szept. 1-én nyílt meg. A Tanítók Háza első igazgatója Berauer József lett.² Később az intézetben gimnáziumi és polgári iskolai diákok is kaptak kollégiumi ellátást. 1905/6-ban Mayer Béla (1838-1913) püspök 25 ezer koronás adományából kibővítették az épületet. A jobb oldali szárny felépülésével 100-ra emelkedett a férőhelyek száma.³ Az iskolák államosítása után, 1950-ben középiskolás diákoktatáshoz szervezték az intézményt. 1951. szept. 1-én Szvétek Sándor tanárt nevezték ki igazgatónak.⁴ 1959-ben a diákoktatást középiskolai kollégiummá minősítették, és engedélyezték a Hunyadi János Középiskolai Fiúkollégium név viselését. A névadó Hunyadi János szobrának ünnepélyes felavatására 1961. jún. 4-én került sor. A szobrot Gyenes Tamás (1920-1963) szobrászművész készítette.⁵ Dr. Szvétek Sándor igazgató nyugdíjazásával, 1986. dec. 31-én befejeződött a kollégium 35 évig tartó Szvétek-korszaka. 1993-ban megkezdődött az épület felújítása, amely magába foglalta a külső és belső tatarozást, a központi fűtést, az elektromos hálózat és a konyha felújítását. 1995-ben a városi önkormányzat takarékosági okokból összevonta a város három középiskolai kollégiumát (Hunyadi János Fiúkollégium, Zrínyi Ilona Leánykollégium, Dózsa György Mg. Szakközépiskola kollégiuma), amelyek szervezetileg egy intézményként, Hunyadi János Középiskolai Kollégium néven, működött tovább.⁶ A Kossuth Lajos utcai épületben működött jogelőd intézmény alapításának századik évfordulója alkalmából rendezett jubileumi ünnepségen, 1997 szeptemberében a főbejárat melletti falon elhelyezett fekete márványablán az alábbi szöveg található:

„1897 – 1997

EZ AZ ÉPÜLET 100 ÉVEN ÁT

OTTHONT ADOTT A DIÁKOKNAK

¹ ASBÓTH Miklós 1998. 101.

² A kalocsai kollégiumok millenniumi emlékkönyve 1860-2000. 14.

³ Uo. 14-15.

⁴ Uo. 22.

⁵ Uo. 37.

⁶ Uo. 263.

Az épületben, a kollégiumi férőhelyek mellett, a Miskolci Egyetem Dunaújvárosi Főiskolai Karának (ma Dunaújvárosi Főiskola) konzultációs központja 1998 februárjától működött 1998 februárjától mérnök-közgazdász, szeptembertől gazdálkodási szakokkal.⁷ 2004 őszén ezeket a szakokat az újonnan alakult kalocsai Tomori Pál Főiskola vette át. Az épületben helyezték el a főiskola kollégiumát. Később, a főiskola nappali tagozatos hallgatói száma jelentősen lecsökkent, ezért megszüntette a főiskolai kollégiumot.⁸ A városi örökségvédelmi hatástanulmány helyi védettségre javasolja.⁹

(Korabeli képeslap. Asbóth Miklós gyűjteménye.)

⁷ Kalocsa történeti kronológiája.

⁸ U. o.

⁹ VÁTI 2004b.